
RAPPORT

POPULATION OCH BORTFALL

En teknisk rapport om populationen och bortfallet i den internetbaserade Örebro-undersökningen om mobbning vid mätningarna 2012 och 2013.

Björn Johansson

Working Papers and Reports Social work 3 | ÖREBRO 2014

Editors: Anders Bruhn, Odd Lindberg

Inledning

Bortfall förekommer i alla statistiska undersökningar och är en felkälla som kan försämra användbarheten av undersökningarnas resultat. Skälet till att det är viktigt att redovisa och analysera bortfallet är att få en uppfattning om bortfallets storlek och dess eventuella snedvridande effekt för att i nästa steg kunna bedöma kvaliteten i undersökningen och göra det möjligt att jämföra utfallet i olika undersökningar. Denna rapport innehåller därför en redovisning och bortfallsanalys av de webbaserade mätningar om mobbning i skolan som genomförts bland elever i årskurs 4 till 9 i Örebro kommuns kommunala skolor under 2012 och 2013. Totalt har 8160 elever erbjudits möjlighet att medverka vid något av de olika mättillfällena 2012 och 2013. Vid mätningen 2012 uppgick målpopulationen till 6844 elever. År 2013 utgjordes målpopulationen av 6636 elever. Den totala målpopulationen som kunde delta vid båda mättillfällena uppgick till 4889 elever. Eleverna i dessa olika målpopulationer utgör det totala antalet skolelever i årskurs 4 till 9 i samtliga Örebro kommuns kommunala grundskolor som kunnat delta i studien nämnda år.

Samtliga i målpopulationen har dock inte besvarat enkäterna fullt ut. De kan ha avstått från att delta vid något eller samtliga mättillfällen, eller avstått från att besvara vissa frågor i enkäterna. Det innebär att svarsfrekvenserna varierar vid de olika mättillfällena såväl som när det gäller olika frågor. Studien innehåller alltså bortfall, dvs. element eller objekt som tillhör målpopulationen som vi planerat att undersöka men som vi inte fått något svar från eller som vi inte fått fullständiga svar från. Det handlar härvidlag om olika typer av bortfall – *objektbortfall* och *partiellt bortfall*.

Denna rapport fokuserar primärt på de olika typer av objektbortfall som förekommer i undersökningen och en fördjupad analys av detta bortfall. Syftet med att studera bortfallet är att få en uppfattning om felmarginalen i de skattningar som görs beträffande målvariablerna. Ju större bortfallet är desto större är felmarginalen. Vidare är det viktigt att studera om de som ingår i bortfallet avviker från de svarande då en stor avvikelse mellan grupperna innebär att vi får ett snedvridet resultat vilket därmed riskerar att leda till systematiska fel.

Population och svarsfrekvenser T1 och T2

Nedan följer en sammanställning över svarsfrekvens och bortfall i undersökningen. Redovisningen omfattar båda mättillfällena 2012 och 2013. Uppgifterna omfattar både målpopulationen vid de olika tvärsnittsstudierna (de enskilda mätningarna) och den del av målpopulationen som haft möjlighet att delta vid båda mättillfällena (longitudinell individdata).

Totalt antal individer som omfattats mätningarna (inkl. ej medgivande mm):	8160
Totalt antal svarande individer vid någon av mätningarna:	6681

Tvärsnittsdata:

	Våg 1 (T1)		Våg 2 (T2)	
Målpopulationen storlek:	6844		6636	
Utgår pga.:				
<i>Ej medgivande, avflyttning mm:</i>	431	6,3 %	444	6,7 %
Faktisk målpopulation:				
Populationen storlek:	6413		6192	
Antalet svarande:	4950	77,19 %	5078	82,01 %
Bortfall:	1463	22,81 %	1114	17,99 %
Varav endast berörd av aktuell mätning	842	13,13 %	521	8,4 %

Longitudinella data på individnivå:

		Procent
Population som kunnat delta i både T1 och T2:	4889	
Antalet svarande T1 och T2:	3347	68,46 %
Bortfall både T1 och T2 (okänd status):	328	6,71 %
Partiellt bortfall (antingen T1 eller T2)	1214	24,83 %
Antalet svarande T1:	3940	80,59 %
Bortfall T1 (partialt objektbortfall):	621	12,70 %
Antalet svarande T2:	3968	81,16 %
Bortfall T2 (partialt objektbortfall):	593	12,13 %

Köns- och åldersfördelning.

Tabellen nedan redovisar köns och åldersfördelningen (årskurs) bland de respondenter som svarat i de olika svarsgrupperna samt vid de olika mätstillfällena.

Ålders- och könsfördelningen i de olika grupperna. Medelvärden, standardavvikelse och antal.

		Totalt T1 (n=4950)	Totalt T2 (n=5078)	Båda mätningarna T1 (n=3347)	Båda mätningarna T2 (n=3347)	Bara T1 (n=1603)	Bara T2 (n=1731)	Partiellt bortfall T2 (n=593)	Partiellt bortfall T1 (n=621)
Totalt	Medelålder (åk)	6,37, SD 1,722	6,29, SD 1,689	5,81, SD 1,426	6,80, SD 1,422	7,54, SD 1,703	5,29, SD 1,719	6,49, SD 1,343	6,89, SD 1,476
	4	18,2 (n=901)	18,7 (n=951)	24,6 (n=822)	0,1 (n=2)	4,9 (n=79)	54,8 (n=949)	10,3 (n=61)	0,2 (n=1)
	5	19,7 (n=974)	19,9 (n=1008)	22,4 (n=750)	24,6 (n=822)	14,0 (n=224)	10,7 (n=186)	13,7 (n=81)	23,8 (n=148)
	6	15,7 (n=775)	17,9 (n=911)	17,1 (n=574)	22,5 (n=753)	12,5 (n=201)	9,1 (n=158)	25,8 (n=153)	20,9 (n=130)
	7	15,7 (n=778)	14,6 (n=741)	19,5 (n=652)	17,1 (n=573)	7,9 (n=126)	9,7 (n=168)	18,2 (n=108)	18,8 (n=117)
	8	15,0 (n=741)	15,2 (n=770)	16,2 (n=542)	19,4 (n=650)	12,4 (n=199)	6,9 (n=120)	31,5 (n=187)	14,7 (n=91)
	9	15,8 (n=781)	13,7 (n=697)	0,2 (n=7)	16,3 (n=547)	48,2 (n=774)	8,7 (n=150)	0,5 (n=3)	21,6 (n=134)
Flickor	Medelålder (åk) N=	6,42, SD 1,730 2345	6,30, SD 1,700 2417	5,84, SD 1,430 1571	6,83, SD 1,427 1571	7,59, SD 1,691 774	5,32, SD 1,731 846	6,59, SD 1,324 274	6,92, SD 1,456 300
	4	18,0 (n=421)	19,1 (n=461)	24,4 (n=383)	0,1 (n=1)	4,9 (n=38)	54,4 (n=460)	9,9 (n=27)	0,0 (n=0)
	5	18,8 (n=440)	19,4 (n=469)	21,4 (n=336)	24,3 (n=382)	13,4 (n=104)	10,3 (n=87)	10,9 (n=30)	22,3 (n=67)
	6	15,2 (n=356)	17,2 (n=415)	17,1 (n=269)	21,5 (n=338)	11,2 (n=87)	9,1 (n=77)	24,1 (n=66)	21,7 (n=65)
	7	16,4 (n=385)	14,6 (n=353)	10,4 (n=321)	17,1 (n=269)	8,3 (n=64)	9,9 (n=84)	21,2 (n=58)	19,0 (n=57)
	8	15,2 (n=357)	16,0 (n=386)	16,5 (n=259)	20,4 (n=320)	12,7 (n=98)	7,8 (n=66)	33,6 (n=92)	15,7 (n=47)
	9	16,4 (n=385)	13,8 (n=333)	0,2 (n=3)	16,6 (n=261)	49,5 (n=383)	8,5 (n=72)	0,4 (n=1)	21,3 (n=64)
Pojkar	Medelålder (åk) N=	6,33, SD 1,715 2605	6,27, SD 1,679 2661	5,78, SD 1,421 1776	6,78, SD 1,418 1776	7,49, SD 1,713 829	5,26, SD 1,708 885	6,40, SD 1,356 319	6,86, SD 1,495 321
	4	18,4 (n=480)	18,4 (n=490)	24,7 (n=439)	0,1 (n=1)	4,9 (n=41)	55,3 (n=489)	10,7 (n=34)	0,3 (n=1)
	5	20,5 (n=534)	20,3 (n=539)	23,3 (n=414)	24,8 (n=440)	14,5 (n=120)	11,0 (n=99)	16,0 (n=51)	25,2 (n=81)
	6	16,1 (n=419)	18,6 (n=493)	17,2 (n=305)	23,4 (n=415)	13,8 (n=114)	9,2 (n=81)	27,3 (n=87)	20,2 (n=65)
	7	15,1 (n=393)	14,6 (n=388)	18,6 (n=331)	17,1 (n=304)	7,5 (n=62)	9,5 (n=84)	15,7 (n=50)	18,7 (n=60)
	8	14,7 (n=384)	14,4 (n=384)	15,9 (n=283)	18,6 (n=330)	12,2 (n=101)	6,1 (n=54)	29,8 (n=95)	13,7 (n=44)
	9	15,2 (n=395)	13,7 (n=364)	0,2 (n=4)	16,1 (n=286)	47,2 (n=391)	8,8 (n=78)	0,6 (n=2)	21,8 (n=70)

Bortfallets effekt

Bortfallsfrekvensen används ofta som en indikator på datakvalitet i en undersökning. Att minimera bortfallsfrekvens anses vara en garanti för att undersökningen är av god kvalitet. Detta är dock en förenkling då felmarginalen (bortfallsfelet) också beror på skillnaden i variabelvärden mellan svarande och bortfall, dvs. om de svarande och bortfallet uppvisar skillnader när det gäller egenskaper eller utfall eller om så inte är fallet. Bortfall har en snedvridande effekt på skattningarna om de som svarar har andra egenskaper än de som inte svarar eller om utfallet för grupperna uppvisar stora skillnader. Även om det inte är möjligt att med säkerhet veta hur resultatet skulle se ut om samtliga i målpopulationen besvarade enkäterna så kan en jämförelse mellan gruppen svarande med bortfallet ge en uppfattning om hur bortfallet påverkar skattningarna. Om bakgrundsvariablerna är (starkt) korrelerade med målvariablerna (utfallet) ger jämförelsen en indikation på bortfallsfelet, dvs. i vad mån bortfallet påverkar. Nedan följer en redovisning och försök till analys av bortfallets struktur och effekt.

Bortfallets sammansättning

Bortfallet vid respektive mättillfälle består dels av objektbortfall, dels av partiellt bortfall. Objektbortfallet består av de elever som inte besvarat enkäten alls. Det partiella bortfallet består av de elever som avstått från att besvara vissa frågor i enkäten.

När det gäller det partiella (interna) bortfallet kan skälen till detta vara flera. En fråga kan t.ex. vara svår att förstå, vara känslig eller så kan individen helt enkelt avstå från att svara på den. Vid hanteringen av partiella bortfall är de två vanligaste metoderna antingen att utesluta individer som avstått från att svara på en fråga från analyserna eller imputation av enskilda värden, dvs. tillskriva en individ ett värde på en variabel där detta saknas. Sistnämnda metod är vanlig i undersökningar som baseras på longitudinella data. I denna studie har dock den förstnämnda metoden använts för att hantera det partiella bortfallet. Skälet till detta grundar sig i det faktum att de elever som avstått från att svara på enskilda variabler inte nämnvärt skiljer sig från dem som svarat (se redovisningen nedan)

Skälen till objektbortfall kan vara flera. Till exempel kan individen varit sjuk vid något eller samtliga mättillfällen, individen kan ha vägrat att delta av olika personliga skäl, vårdnadshavaren kan ha avstått från att ge sitt medgivande till att barnet skall delta eller så kan skolorna ha inte organiserat ifyllandet av enkäterna på ett icke tillfredställande sätt. Om faktorer som påverkar deltagandet är relaterat till den utsatthet (mobbing) som studeras kan systematiska fel introduceras i utfalls- eller effektskattningarna, vilket försämrar den statistiska precisionen i resultaten.

När det gäller *objektbortfallet* kan olika grupper urskiljas. För det första handlar det om elever som ingått i den totala populationen vid de olika mättillfällena men som pga. icke-medgivande eller avflyttning inte fått delta. Denna grupp benämns som *objektbortfall med känd status*. Denna grupp utgjordes vid första mätningen av 431 elever. Vid andra mätningen uppgick antalet till 444 elever.

För det andra omfattar objektbortfallet en grupp elever som endast kunnat delta vid ett av mättillfällena men avstått. Denna grupp benämns *objektbortfall med okänd status vid enskild mätning*. Vid första mätningen uppgick bortfallet i denna grupp till 13,13 procent eller 842 elever. Vid andra mätningen uppgick andelen till 8,4 procent eller 521 elever.

För det tredje handlar det om elever som haft möjlighet att delta vid samtliga mättillfällen, men som av olika okända anledningar avstått helt. Denna grupp benämns som en grupp elever med *longitudinellt objektbortfall med okänd status*. Totalt uppgår denna grupp elever till 6,71 procent eller 328 elever.

För det fjärde handlar det om elever som haft möjlighet att delta vid samtliga mättillfällen men som av någon anledning avstått från att delta vid något av mättillfällena. Denna grupp benämns *partiellt objektbortfall* och består av (i) elever som avstått från att medverka vid första men som medverkat vid den andra mätningen, samt (ii) elever som deltagit vid första mätningen med avstått vid den andra. Vid första mättillfället uppgick detta bortfall till 12,7 procent eller 621 elever. Vid andra mättillfället uppgick det till 12,13 procent eller 593 elever. Totalt uppgick det partiella objektbortfallet till 24,83 procent eller 1214 elever. Det handlar härvidlag om den grupp där elevsvar saknas från en av de båda mätningarna.

Bortfallet i ovan nämnda grupper kan påverka effektskattningen om utsattheten skiljer sig påtagligt från gruppen svarande.

Skattning av utfallet med hänsyn tagen till bortfallet

Avsnittet innehåller en redovisning av utfallet när det gäller ett antal centrala utfallsvariabler för olika grupper av svarande och de partiella bortfallen samt en analys av köns- och åldersfördelningen för nämnda grupper.

En bedömning av bortfallets effekter

Nedan redovisas andelen som utsatts för mobbning respektive elever som utsatt andra för mobbning vid de olika mättillfällena samt i de olika grupperna. För att få en uppfattning om hur många individer som tillhör de olika grupperna i de analyser som redovisas nedan så anges antalet svarande i respektive grupp i anslutning till respektive procent. Skälet till detta är också att få en uppfattning om det interna bortfallet när det gäller de utfallsmått som redovisas.

Andelen elever som utsatts respektive utsätter andra för olika former av mobbning. Fördelat på olika grupper i procent.

		Totalt T1 (n=4950)	Totalt T2 (n=5078)	Båda mätningarna T1 (n=3347)	Båda mätningarna T2 (n=3347)	Bara T1 (n=1603)	Bara T2 (n=1731)	Partiellt bortfall T2 (n=593)	Partiellt bortfall T1 (n=621)
Mobbning	Totalt	6,7 (n=4776)	7,8 (n=4914)	6,3 (n=3226)	7,1 (n=3245)	7,6 (n=1550)	9,0 (n=1669)	8,7 (n=575)	9,0 (n=601)
	Social	4,7 (n=4688)	5,7 (n=4834)	4,5 (n=3170)	5,1 (n=3194)	5,2 (n=1518)	6,9 (n=1640)	5,2 (n=562)	6,7 (n=594)
	Fysisk	2,5 (n=4815)	2,6 (n=4930)	2,5 (n=3255)	2,4 (n=3258)	2,2 (n=1560)	3,1 (n=1672)	2,6 (n=573)	2,6 (n=606)
	Social och fysisk	5,5 (n=4629)	6,7 (n=4774)	5,4 (n=3153)	6,1 (n=3153)	5,6 (n=1476)	7,8 (n=1621)	6,0 (n=551)	6,9 (n=566)
Mobbar	Totalt	2,1 (n=4950)	2,1 (n=5078)	1,9 (n=3347)	1,9 (n=3347)	2,3 (n=1603)	2,5 (n=1731)	3,0 (n=593)	2,9 (n=621)
	Social	1,6 (n=4545)	1,6 (n=4620)	1,6 (n=3060)	1,5 (n=3069)	1,6 (n=1485)	1,8 (n=1551)	1,9 (n=536)	2,0 (n=264)
	Fysisk	0,7 (n=4685)	0,8 (n=4787)	0,5 (n=3164)	0,6 (n=3170)	1,1 (n=1521)	1,1 (n=1617)	1,4 (n=557)	1,4 (n=589)
	Social och fysisk	2,0 (n=4580)	2,1 (n=4660)	1,9 (n=3083)	1,8 (n=3091)	2,1 (n=1497)	2,6 (n=1569)	2,6 (n=541)	2,8 (n=571)

I målpopulationen finns en relativt stor elevgrupp som haft möjlighet att besvara enkäten vid flera tillfällen, närmare bestämt elever som ingått i målpopulationen vid första såväl som vid sista mättillfället (totalt 4889 elever). I denna urvalsgrupp finns i) elever som deltagit vid båda mätningarna (3347 elever vilket motsvarar 68,46 % av den totala longitudinella målpopulationen), ii) elever som avstått från deltagande vid båda mätningarna (totalt 328 elever eller 6,71 %), iii) elever som inte deltagit vid första men som medverkat vid sista mätningen (621 elever eller 12,70 % av den totala målpopulationen), samt iv) elever som deltagit i första men inte medverkat vid sista mätningen (593 elever eller 12,13 % av den totala målpopulationen). Genom att granska de två sistnämnda grupperna närmare erhålls, i ett första steg, en approximativ uppskattning av mobbningsfrekvensen hos en del av bortfallet vid första respektive sista mättillfället. I ett andra steg tillskrivs övriga i bortfallet dessa approximativa värden. Slutligen jämförs andelen mobbade i den faktiska svarandegruppen med utfallet för motsvarande grupp inklusive objektbortfallen.

Steg 1: i grupp iii), som alltså ingår i objektbortfallet vid första mätningen, har 9.0 procent svarat att de är utsatta för någon form av mobbning vid sista mättillfället. I grupp iv), som ingår i objektbortfallet vid sista mätningen, har 8.7 procent svarat att de var mobbade vid första mätningen. Det uppskattade värdet på 9 procent mobbade hos bortfallet erhålls genom att utgå från antagandet att de som endast svarade vid första mättillfället uppvisade samma grad av utsatthet vid sista mätningen, samt att de som endast svarade vid sista mätningen uppvisade samma grad av utsatthet vid första mätningen. I detta steg är andelen utsatta elever något högre i bortfallet jämfört med den totala svarandegruppen vid första (6.7 procent) respektive sista mätningen (7.8 procent). Noterbart är att den totala svarandegruppen dels utgörs av elever som endast svarat vid ett tillfälle dels av elever som svarat vid samtliga tillfällen. Antagandet ovan baseras dock på att graden av utsatthet skulle vara varaktig över tid. Analyserna av de individer som medverkat vid samtliga mättillfällen visar att andelen mobbade över tid är betydligt lägre (ca 1.4 procent). Om ovan nämnda skattningar tillskrivs objektbortfallet såväl som det partiella bortfallet skulle andelen mobbade i den longitudinella målpopulationen uppvisa följande mönster:

Skattning av andelen mobbade vid de olika mättillfällena i totalgruppen

	T1	n	N	T2	n	N
Svarande T1 och T2	6,3 %	203	3347	7,1 %	230	3347
Objektbortfall	8,7 %*	29*	328	9,0 %*	30*	328
Partiellt objektbortfall T1	8,7 %*	52*	601	9,0 %	54	601
Partiellt objektbortfall T2	8,7 %	50	575	9,0 %*	52*	575
Skattning andel mobbade totalt	7,1 %*	334*	4851	7,7 %*	366*	4851

* Skattade värden baserat på utfallet i det partiella bortfallet som svarat vid respektive mätning.

I steg två utgår vi från att ovanstående skattningar gäller samtliga elever som ingår i objektbortfallet vid första och sista mätningen. När det skattade antalet mobbade respektive icke-mobbade i bortfallet läggs samman med svarsfördelningen i den faktiska svarandegruppen blir resultatet ungefär desamma som hos den faktiska svarandegruppen. När andelen mobbade i den faktiska svarandegruppen jämförs med utfallet för motsvarande grupp inklusive objektbortfallen visar analysen att det inte föreligger några signifikanta skillnader vare sig vid den första mätningen (OR 1,1314, CI 0,9446 – 1,3552), den andra mätningen (OR 1,0946, CI, 0,9223 – 1,2992), eller förändring över tid mellan de faktiskt svarande vid de båda mättillfällena och det skattade värdet för totalgruppen inklusive bortfallet (OR 0,8476, CI 0,6808 – 1,0553). Mot bakgrund av detta kan vi dra slutsatsen att objektbortfallet och det partiella objektbortfallet endast marginellt påverkar skattningen av mobbningsfrekvensen.

Tillämpas samma strategi för att bedöma utfallet när det gäller elever som mobbar andra skulle utfallet när det gäller målpopulationen se ut enligt följande:

Skattning av andelen elever som mobbar andra vid de olika mättillfällena i totalgruppen

	T1	n	N	T2	n	N
Svarande T1 och T2	1,9 %	61	3226	1,9 %	62	3245
Objektbortfall	3,0 %*	10*	328	2,9 %*	10*	328
Partiellt objektbortfall T1	3,0 %*	19*	621	2,9 %	18	621
Partiellt objektbortfall T2	3,0 %	18	593	2,9 %*	17*	593
Skattning andel mobbare totalt	2,3 %*	108*	4730	2,3 %*	107*	4749

* Skattade värden baserat på utfallet i det partiella bortfallet som svarat vid respektive mätning.

Beräkningar baserat på dessa skattningar visar att utfallet inte påverkar utfallet när det gäller elever som mobbar andra. Vare sig vid första mättillfället (OR 1,2197, CI 0,8882 – 1,6748), andra mättillfället (OR 1,1834, CI 0,8627 – 1,6233), eller över tid (OR 1,0245, CI 0,6952 – 1,5098) visar några signifikanta skillnader i utfallet bland de faktiskt svarande i totalgruppen jämfört med totalgruppen inklusive bortfallet.

Utfallsmönstret i förhållande till kön

Nedan följer en analys av bortfallets effekter när det gäller utfallet bland flickor respektive pojkar. Inledningsvis redovisas utfallet för respektive svarskategori bland flickorna åtföljt av motsvarande redovisning för pojkarna.

Andelen flickor som utsatts respektive utsätter andra för olika former av mobbing. Fördelat på olika grupper i procent.

Flickor	Totalt T1 (n=2345)	Totalt T2 (n=2417)	Båda mätningarna T1 (n=1571)	Båda mätningarna T2 (n=1571)	Bara T1 (n=774)	Bara T2 (n=846)	Partiellt bortfall T2 (n=274)	Partiellt bortfall T1 (n=300)
Mobbning								
Totalt	6,9 (n=2256)	8,3 (n=2337)	6,2 (n=1510)	6,9 (n=1523)	8,2 (n=746)	10,8 (n=814)	10,2 (n=266)	11,8 (n=287)
Social	5,7 (n=2207)	6,6 (n=2285)	5,1 (n=1481)	5,6 (n=1498)	6,9 (n=726)	8,5 (n=787)	7,4 (n=258)	9,3 (n=281)
Fysisk	2,0 (n=2301)	2,2 (n=2328)	2,0 (n=1544)	1,8 (n=1542)	2,1 (n=757)	2,9 (n=826)	1,9 (n=267)	3,1 (n=295)
Social och fysisk	6,1 (n=2166)	7,4 (n=2253)	5,8 (n=1471)	6,3 (n=1467)	6,8 (n=695)	9,3 (n=786)	7,3 (n=248)	9,0 (n=267)
Mobbar								
Totalt	1,4 (n=2345)	1,3 (n=2417)	1,5 (n=1571)	1,2 (n=1571)	1,2 (n=774)	1,5 (n=846)	1,8 (n=274)	2,0 (n=300)
Social	1,2 (n=2144)	1,2 (n=2197)	1,3 (n=1438)	1,0 (n=1444)	0,8 (n=706)	1,5 (n=753)	1,2 (n=244)	2,3 (n=266)
Fysisk	0,3 (n=2259)	0,3 (n=2323)	0,2 (n=1516)	0,3 (n=1521)	0,4 (n=743)	0,4 (n=802)	0,8 (n=258)	0,0 (n=285)
Social och fysisk	1,3 (n=2150)	1,4 (n=2212)	1,5 (n=1441)	1,2 (n=1454)	1,1 (n=709)	1,7 (n=758)	1,6 (n=244)	2,2 (n=269)

Andelen pojkar som utsatts respektive utsätter andra för olika former av mobbing. Fördelat på olika grupper i procent.

Pojkar	Totalt T1 (n=2605)	Totalt T2 (n=2661)	Båda mätningarna T1 (n=1776)	Båda mätningarna T2 (n=1776)	Bara T1 (n=829)	Bara T2 (n=885)	Partiellt bortfall T2 (n=319)	Partiellt bortfall T1 (n=321)
Mobbning								
Totalt	6,5 (n=2520)	7,3 (n=2577)	6,3 (n=1716)	7,3 (n=1722)	7,1 (n=804)	7,4 (n=855)	7,4 (n=309)	6,4 (n=314)
Social	3,9 (n=2481)	4,9 (n=2549)	4,0 (n=1689)	4,7 (n=1696)	3,7 (n=792)	5,4 (n=853)	3,3 (n=304)	4,5 (n=313)
Fysisk	2,8 (n=2514)	3,0 (n=2562)	3,0 (n=1711)	2,9 (n=1716)	2,4 (n=803)	3,3 (n=846)	3,3 (n=306)	2,3 (n=311)
Social och fysisk	5,0 (n=2463)	6,1 (n=2521)	5,1 (n=1682)	5,9 (n=1686)	4,6 (n=781)	6,5 (n=835)	5,0 (n=303)	5,0 (n=299)
Mobbar								
Totalt	2,7 (n=2605)	2,8 (n=2661)	2,4 (n=1776)	2,5 (n=1776)	3,4 (n=829)	3,4 (n=885)	4,1 (n=319)	3,7 (n=321)
Social	2,0 (n=2401)	2,0 (n=2423)	1,8 (n=1622)	1,9 (n=1625)	2,3 (n=779)	2,1 (n=798)	2,4 (n=292)	1,7 (n=298)
Fysisk	1,1 (n=2426)	1,2 (n=2464)	0,8 (n=1648)	0,9 (n=1649)	1,7 (n=778)	1,8 (n=815)	2,0 (n=299)	2,6 (n=304)
Social och fysisk	2,5 (n=2430)	2,7 (n=2448)	2,3 (n=1642)	2,3 (n=1637)	2,9 (n=788)	3,5 (n=811)	3,4 (n=297)	3,3 (n=302)

Om skattningarna av utfallet för olika grupper som beskrivits ovan tillskrivs objektbortfallet såväl som det partiella bortfallet bland flickor respektive pojkar skulle andelen mobbade i den longitudinella målpopulationen uppvisa följande mönster:

Skattning av andelen mobbade flickor vid de olika mätstillfällena

	T1	n	N	T2	n	N
Svarande T1 och T2	6,2 %	92	1510	6,9 %	105	1523
Objektbortfall	10,2 %*	16*	155	11,8 %*	18*	155
Partiellt objektbortfall T1	10,2 %*	29*	287	11,8 %	34	287
Partiellt objektbortfall T2	10,2 %	27	266	11,8 %*	31*	266
Skattning andel mobbade totalt	7,4 %*	164*	2218	8,4 %*	188*	2231

* Skattade värden baserat på utfallet i det partiella bortfallet som svarat vid respektive mätning.

Skattning av andelen mobbade pojkar vid de olika mätstillfällena

	T1	n	N	T2	n	N
Svarande T1 och T2	6,3 %	108	1716	7,3 %	126	1722
Objektbortfall	7,4 %*	13*	173	6,4 %*	11*	173
Partiellt objektbortfall T1	7,4 %*	23*	314	6,4 %	20	314
Partiellt objektbortfall T2	7,4 %	23	309	6,4 %*	20*	309
Skattning andel mobbade totalt	6,6 %*	167*	2512	7,0 %*	177*	2518

* Skattade värden baserat på utfallet i det partiella bortfallet som svarat vid respektive mätning.

När andelen mobbade flickor i den faktiska svarandegruppen jämförs med utfallet för motsvarande grupp inklusive objektbortfallen visar analysen att det inte föreligger några signifikanta skillnader vare sig vid den första mätningen (OR 0,8126, CI 0,6240 – 1,0582), den andra mätningen (OR 0,8047, CI, 0,6278 – 1,0314), eller förändring över tid mellan de faktiskt svarande vid de båda mätstillfällena och det skattade värdet för totalgruppen flickor inklusive bortfallet (OR 0,9903, CI 0,7235 – 1,3554).

Analysen av skattningarna när det gäller pojkarna uppvisar inte heller några signifikanta skillnader. Inte heller bland mobbade pojkar föreligger det några signifikanta skillnader vare sig vid den första mätningen (OR 0,9431, CI 0,7344 – 1,2112), den andra mätningen (OR 1,0442, CI, 0,8237 – 1,3236), eller förändring över tid mellan de faktiskt svarande vid de båda mätstillfällena och det skattade värdet för totalgruppen pojkar inklusive bortfallet (OR 1,1071, CI 0,8214 – 1,4923).

Skattning av andelen flickor som mobbar andra vid de olika mätstillfällena

	T1	n	N	T2	n	N
Svarande T1 och T2	1,5 %	24	1571	1,2 %	19	1571
Objektbortfall	1,8 %*	3*	155	2,0 %*	3*	155
Partiellt objektbortfall T1	1,8 %*	5*	300	2,0 %	6	300
Partiellt objektbortfall T2	1,8 %	5	274	2,0 %*	5*	274
Skattning andel mobbare totalt	1,6 %*	37*	2300	1,4 %*	33*	2300

* Skattade värden baserat på utfallet i det partiella bortfallet som svarat vid respektive mätning.

Skattning av andelen pojkar som mobbar andra vid de olika mätstillfällena

	T1	n	N	T2	n	N
Svarande T1 och T2	2,4 %	43	1776	2,5 %	44	1776
Objektbortfall	4,1 %*	7*	173	3,7 %*	6*	173
Partiellt objektbortfall T1	4,1 %*	13*	321	3,7 %	12	321
Partiellt objektbortfall T2	4,1 %	13	319	3,7 %*	12*	319
Skattning andel mobbare totalt	2,9 %*	76*	2589	2,9 %*	74*	2589

* Skattade värden baserat på utfallet i det partiella bortfallet som svarat vid respektive mätning.

Inte heller när det gäller utfallet när det gäller flickor som utsätter andra för mobbning skulle bortfallet påverka utfallet i någon nämnvärd utsträckning, vare sig vid de enskilda mätstillfällena (T1 (OR 1,0539, CI 0,6280 – 1,7687) respektive T2 (OR 1,1891, CI 0,6737 – 2,0986), eller över tid (OR 0,8863, CI 0,4555 – 1,7246).

Beräkningarna visar också att bortfallet inte heller skulle påverka utfallet när det gäller pojkarna, vare sig vid de enskilda mätstillfällena (T1 (OR 1,1582, CI 0,8344 – 1,7805) respektive T2 (OR 1,1582, CI 0,7936 – 1,6904)), eller över tid (OR 1,0524, CI 0,6619 – 1,6730).

Mot bakgrund av analysen kan slutsatsen dras att objektbortfallet och det partiella objektbortfallet endast marginellt påverkar skattningen av mobbningsfrekvensen bland flickor och pojkar eftersom beräkningarna inte visar några signifikanta skillnader i utfallet mellan de faktiskt svarande och skattningen baserad på den information som finns till hands. Av detta skäl har heller ingen imputation av enskilda variabelvärden skett.

Utfallsmönstret i förhållande till ålder (årskurs) och kön

Avslutningsvis följer en redovisning av åldersfördelningen i de olika grupperna vid respektive mätning samt en redovisning av åldersfördelningen bland flickor respektive pojkar i förhållande till de studerade utfallsvariablerna. Denna redovisning syftar endast till att orientera läsaren om utfallet i de olika grupperna i förhållande till kön och ålder.

Andelen elever som utsatts respektive utsätter andra för olika former av mobbning i olika årskurser. Fördelat på olika grupper i procent.

		Totalt T1 (n=4950)	Totalt T2 (n=5078)	Båda mätningarna T1 (n=3347)	Båda mätningarna T2 (n=3347)	Bara T1 (n=1603)	Bara T2 (n=1731)	Partiellt bortfall T2 (n=593)	Partiellt bortfall T1 (n=621)	
Mobbning										
Totalt	4	7,3	9,4	7,2	0,0	7,9	9,4	5,1	0,0	
	5	7,3	8,3	5,6	8,4	13,0	7,4	12,0	7,9	
	6	7,2	7,4	7,3	7,5	6,8	7,2	7,5	8,7	
	7	7,0	8,2	6,8	7,5	8,0	10,2	9,3	9,5	
	8	5,3	6,4	4,0	6,3	8,7	6,8	9,2	9,0	
	9	6,0	6,5	14,3	5,3	5,9	11,0	0,0	10,0	
	Social	4	4,6	7,3	4,8	0,0	2,7	7,3	1,7	0,0
		5	5,6	6,7	4,0	6,7	11,1	6,9	11,0	7,2
		6	4,8	5,4	5,2	5,6	3,7	4,5	4,1	5,6
7		5,1	6,1	5,3	5,9	4,2	6,9	4,9	7,1	
8		3,4	4,0	2,9	4,0	4,7	4,4	5,0	5,7	
Fysisk	9	4,6	5,7	14,3	2,8	4,5	9,0	0,0	7,7	
	4	3,8	3,9	3,7	0,0	5,3	4,0	5,1	0,0	
	5	2,8	2,9	2,1	3,2	5,2	1,7	1,3	2,1	
	6	2,4	1,9	2,9	2,0	1,0	1,3	0,7	1,6	
	7	2,7	2,2	3,0	2,3	1,6	1,8	1,9	2,6	
Social och fysisk	8	1,6	2,5	0,7	2,2	4,1	4,2	4,4	5,6	
	9	1,0	1,9	0,0	1,9	1,1	2,0	0,0	2,3	
	4	6,4	8,8	6,4	0,0	6,5	8,9	5,0	0,0	
	5	6,7	7,8	5,2	7,9	12,0	7,4	11,0	7,9	
	6	5,7	6,0	6,2	6,3	4,2	4,7	4,1	5,7	
	7	5,6	6,9	5,7	6,7	5,2	7,6	6,1	8,3	
	8	3,6	4,8	2,9	5,1	5,5	2,8	5,8	3,8	
	9	4,2	4,7	16,7	3,5	4,1	9,3	0,0	7,8	
Mobbar										
Totalt	4	2,4	2,4	2,4	0,0	2,5	2,4	1,6	100,0	
	5	1,5	1,3	1,2	1,2	2,7	1,6	2,5	1,4	
	6	1,2	1,6	1,0	1,5	1,5	2,5	1,3	3,1	
	7	2,4	2,6	2,3	2,4	3,2	3,0	3,7	3,4	
	8	3,1	2,2	2,6	2,5	4,5	0,8	4,8	1,1	
	9	1,8	2,7	14,3	2,2	1,7	4,7	0,0	4,5	
	Social	4	2,0	1,9	2,0	0,0	1,5	1,9	1,9	0,0
		5	1,3	1,3	1,2	1,2	1,5	1,8	0,0	1,5
		6	1,0	1,6	1,0	1,6	1,1	1,4	0,7	1,7
7		1,5	1,8	1,3	1,7	2,5	1,9	2,9	2,7	
8		2,3	1,5	2,1	1,6	2,7	0,9	2,9	1,2	
Fysisk	9	1,5	1,5	14,3	1,3	1,4	2,1	0,0	2,4	
	4	0,8	1,0	0,8	0,0	1,4	1,0	0,0	100,0	
	5	0,2	0,2	0,1	0,3	0,5	0,0	0,0	0,0	
	6	0,8	0,6	0,6	0,3	1,6	2,1	1,4	2,6	
	7	0,5	1,0	0,6	0,9	0,0	1,2	0,0	0,9	
Social och fysisk	8	1,1	0,8	0,4	1,0	3,2	0,0	3,4	0,0	
	9	0,7	1,3	0,0	0,9	0,7	2,8	0,0	2,3	
	4	2,6	2,7	2,6	0,0	3,0	2,7	1,9	100,0	
	5	1,5	1,5	1,3	1,4	2,0	1,8	0,0	1,5	
	6	1,3	1,8	1,2	1,6	1,6	2,8	1,4	3,4	
	7	1,9	2,2	1,8	2,1	2,5	2,5	2,9	2,6	
	8	3,0	1,9	2,5	2,1	4,3	0,9	4,6	1,2	
	9	1,6	2,4	14,3	1,9	1,5	4,3	0,0	4,0	

Andelen flickor som utsatts respektive utsätter andra för olika former av mobbning i olika årskurser. Fördelat på olika grupper i procent.

		Totalt T1 (n=2345)	Totalt T2 (n=2417)	Båda mätningarna T1 (n=1571)	Båda mätningarna T2 (n=1571)	Bara T1 (n=774)	Bara T2 (n=846)	Partiellt bortfall T2 (n=274)	Partiellt bortfall T1 (n=303)	
Mobbning										
Totalt	4	7,4	10,6	7,6	0,0	5,6	10,6	3,8	0,0	
	5	8,1	9,2	4,3	9,0	20,2	10,0	22,2	11,5	
	6	7,7	6,7	7,5	5,2	8,4	13,3	9,5	15,9	
	7	7,2	8,9	6,7	8,7	9,4	9,5	10,3	7,0	
	8	5,5	7,7	4,4	7,7	8,3	7,8	8,8	11,1	
	9	5,1	5,6	33,3	3,1	4,9	14,5	0,0	13,1	
	Social	4	5,6	8,2	5,6	0,0	5,6	8,2	3,8	10,3
		5	6,4	7,8	2,8	7,5	18,4	9,1	22,2	0,0
		6	7,0	5,3	6,8	4,7	7,6	8,0	8,2	9,5
7		5,8	7,1	6,0	7,4	4,8	6,2	5,4	3,6	
8		4,1	6,3	4,0	5,9	4,3	8,2	4,6	11,6	
9		5,0	4,3	33,3	2,0	4,7	13,0	0,0	11,3	
Fysisk		4	3,9	3,3	4,0	0,0	7,5	3,3	3,8	0,0
		5	3,1	2,9	1,5	3,0	2,7	2,4	0,0	3,1
		6	0,9	1,0	1,1	0,9	1,9	1,3	0,0	1,6
	7	2,4	2,0	2,5	2,2	1,7	1,2	1,7	1,8	
	8	0,8	2,4	0,0	1,9	5,1	4,6	3,3	6,4	
	9	0,8	0,9	0,0	0,4	1,3	2,8	0,0	3,1	
	Social och fysisk	4	7,2	9,8	7,4	0,0	5,4	9,8	3,7	0,0
		5	7,2	8,8	3,7	8,5	18,9	10,1	19,2	11,5
		6	6,9	5,5	6,8	4,9	7,3	8,2	8,1	9,8
7		6,4	8,1	6,6	8,7	5,4	6,3	6,0	3,8	
8		3,9	5,9	3,7	6,4	4,6	3,6	4,8	5,3	
9		4,4	4,9	50,0	2,5	4,2	14,5	0,0	12,7	
Mobbar										
Totalt		4	2,1	1,5	2,3	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0
		5	0,7	1,3	0,3	1,0	1,9	2,3	3,3	3,0
	6	0,6	0,2	0,7	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	
	7	1,0	2,0	0,9	1,9	1,6	2,4	1,7	3,5	
	8	2,8	1,6	2,7	1,6	3,1	1,5	3,3	2,1	
	9	1,0	1,5	33,3	1,5	0,8	1,4	0,0	1,6	
	Social	4	1,6	1,2	1,7	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0
		5	0,5	1,4	0,3	1,2	1,1	2,7	0,0	3,7
		6	0,6	0,3	0,8	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
7		1,1	1,9	1,0	1,6	1,6	2,6	1,8	3,7	
8		2,4	1,1	2,4	1,0	2,2	1,7	2,4	2,3	
9		0,8	1,3	33,3	1,2	0,6	1,5	0,0	1,7	
Fysisk		4	0,5	0,7	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
		5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	0,0	0,0
		6	0,3	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	7	0,0	0,6	0,0	0,8	0,0	1,6	0,0	0,0	
	8	0,6	0,5	0,0	0,6	2,2	3,3	2,3	0,0	
	9	0,31	0,3	0,0	0,4	0,3	0,8	0,0	0,0	
	Social och fysisk	4	2,1	1,7	2,3	0,0	0,0	1,7	0,0	0,0
		5	0,5	1,4	0,3	1,2	1,1	2,7	0,0	3,7
		6	0,6	0,3	0,8	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
7		1,1	1,9	1,0	1,6	1,6	2,6	1,8	3,6	
8		2,7	1,7	2,4	1,7	3,3	1,7	3,6	2,3	
9		1,1	1,6	33,3	1,6	0,8	1,5	0,0	1,7	

**Andelen pojkar som utsatts respektive utsätter andra för olika former av mobbning i olika årskurser.
Fördelat på olika grupper i procent.**

		Totalt T1 (n=2605)	Totalt T2 (n=2661)	Båda mätningarna T1 (n=1776)	Båda mätningarna T2 (n=1776)	Bara T1 (n=829)	Bara T2 (n=885)	Partiellt bortfall T2 (n=319)	Partiellt bortfall T1 (n=321)	
Mobbning										
Totalt	4	7,1	8,3	6,9	0,0	10,0	8,3	6,1	0,0	
	5	6,7	7,5	6,6	7,9	6,9	5,3	6,2	5,1	
	6	6,7	8,0	7,1	9,3	5,6	1,3	6,0	1,6	
	7	6,8	7,5	6,8	6,5	6,6	11,0	8,2	11,9	
	8	5,1	5,0	3,6	4,9	9,0	5,7	9,6	6,8	
	9	6,8	7,3	0,0	7,2	6,9	7,9	0,0	7,2	
	Social	4	3,8	6,4	4,1	0,0	0,0	6,4	0,0	0,0
		5	4,9	5,8	5,0	6,0	4,5	5,2	4,3	5,0
		6	3,0	5,6	3,8	6,4	0,9	1,3	1,2	1,6
7		4,5	5,2	4,7	4,5	3,4	7,6	4,3	10,5	
8		2,7	1,9	1,8	2,2	5,1	0,0	5,4	0,0	
9		4,2	4,0	0,0	3,6	4,2	5,3	0,0	4,4	
Fysisk		4	3,7	4,5	3,4	0,0	7,5	4,5	6,1	0,0
		5	2,6	2,9	2,5	3,4	2,7	1,0	2,1	1,3
		6	3,8	2,7	4,5	3,0	1,9	1,3	1,2	1,7
	7	3,1	2,4	3,4	2,4	1,7	2,4	2,1	3,3	
	8	2,4	2,6	1,4	2,4	5,1	3,8	5,4	4,7	
	9	1,3	2,8	0,0	3,2	1,3	1,3	0,0	1,4	
	Social och fysisk	4	5,7	7,9	5,5	0,0	7,5	7,9	6,1	0,0
		5	6,3	7,0	6,4	7,4	6,1	5,2	6,4	5,1
		6	4,7	6,4	5,8	7,4	1,9	1,3	1,2	1,6
7		4,9	5,7	4,8	4,9	5,0	9,0	6,2	12,5	
8		3,3	3,8	2,3	4,1	6,2	2,0	6,7	2,4	
9		4,1	4,5	0,0	4,5	4,1	4,5	0,0	3,3	
Mobbar										
Totalt		4	2,7	3,3	2,5	0,0	4,9	3,3	2,9	100,0
		5	2,2	1,3	1,9	1,4	3,3	1,0	2,0	0,0
	6	1,7	2,8	1,3	2,4	2,6	4,9	2,3	6,2	
	7	3,8	3,1	3,6	3,0	4,8	3,6	6,0	3,3	
	8	3,4	2,9	2,5	3,3	5,9	0,0	6,3	0,0	
	9	2,5	3,8	0,0	2,8	2,6	7,7	0,0	7,1	
	Social	4	2,3	2,5	2,3	0,0	2,9	2,5	3,4	0,0
		5	1,9	1,3	1,9	1,3	1,9	1,1	0,0	0,0
		6	1,3	2,7	1,1	2,7	2,0	2,7	1,2	3,3
7		1,9	1,7	1,6	1,8	3,4	1,3	4,3	1,8	
8		2,2	1,9	1,8	2,2	3,1	0,0	3,3	0,0	
9		2,1	1,7	0,0	1,4	2,1	2,7	0,0	3,0	
Fysisk		4	1,1	1,4	1,0	0,0	2,8	1,4	0,0	100,0
		5	0,4	0,4	0,3	0,5	0,9	0,0	0,0	0,0
		6	1,3	1,1	0,7	0,5	2,9	4,2	2,4	5,3
	7	1,1	1,4	1,3	1,1	0,0	2,4	0,0	1,7	
	8	1,6	1,1	0,7	1,3	4,2	0,0	4,3	0,0	
	9	1,1	2,3	0,0	1,5	1,1	5,3	0,0	4,5	
	Social och fysisk	4	3,0	3,6	2,7	0,0	5,6	3,6	3,3	100,0
		5	2,3	1,5	2,1	1,5	2,8	1,1	0,0	0,0
		6	1,8	3,1	1,4	2,7	2,8	5,3	2,4	6,6
7		2,7	2,5	2,6	2,5	3,4	2,5	4,3	1,7	
8		3,2	2,2	2,5	2,5	5,3	0,0	5,6	0,0	
9		2,1	3,2	0,0	2,2	2,1	6,8	0,0	6,0	